

Lesson 29

Nabi Musa

Paglappas 1,2

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Na, kata'uhanbi ne we' niya' lime jūd diyalem Kitab Tawrat. Si lesson dehelluhin ubus ne jūd Panagna'anin bu tabatsate ne isab ku'ahat amban jūd inēnan *Paglappas*. Māku-māku kite bi si Tuhan karayaw urunganne kata'u pikilanten bi duk ateyten bi sabab kēmon tabatsate bi dem jūd inin, pegge' ekka tolo' hāp diyalemne.

Bakas kitete ne we' sinugpat jūd kaduwenen si tuggu dehelluhin. Kitete we' me' tubu' Nabi Ibrahimin, si Ishak duk si Yakub, hātinen **me' bangsa Isra'elin, maglahat si Misir**, tala amban lahat Kana'an iye bakas pananggup Tuhan we' pangurungne si siye.

Si kapitulu dembuwa' dem jūd *Paglappas* batsate:

(*Paglappas* 1) ¹ *Inin ēn me' anak Isra'el lella mapī hap Misirin magtuhut duk si Yakub magsumbaya' duk pamilyaden:* ² *si Ruben, Simeon, si Lebi duk si Yahud;* ³ *Issakar, Sebulon duk Binyamin;* ⁴ *si Dan duk Naptali, si Gad duk si Aser.* ⁵ *Kēmon me' tubu' si Yakub pitumpū' siye; si Yusup andang ne la'i si Misir.* ⁶ *Manjari, si Yusup duk kēmon pungtina'inen duk kēmon pangkatan miya'an ubus ne matey.* ⁷ *Saguwa' me' tubu'den, bangsa Isra'elin ne, nubu' te'ed la'i si lahat Misir. Magka'ekka te'ed siye sampay manjari ne siye bangsa basag te'ed. Latag we' de kēmon kalahatan si Misirin.*

⁸ *Manjari niya' sultan ba'ahu paganti' magsultan si lahat Misir. Sultan miya'an ga' kata'uhanne sabab si Yusup.* ⁹ *Pa'in sultanin si me' a'anen, “Akahante ka'am. Bangsa Isra'elin pasōng ekkahanden amban bangsaten bi. Basag isab siye amban kite bi.* ¹⁰ *Subey kite bi miha akkal bang inumeyte bi si me' a'a Isra'el inin. Sabab bang pe siye*

magka'ekka bu niya' bangsa seddili magbono' duk kite bi, kaw siye palamud si me' bantaten bi, nguntarahan kite bi. Duk ujud lumahi siye iyan amban lahatte bi inin."

*¹¹ Hangkan hininang we' de banyaga' me' a'a Isra'elin. Mapi siye me' kapatas bingis magmanda si siye. Pinalubagan we' de me' a'a Isra'elin maghinang me' **hinang bohat manamal**. Tahinangan we' me' a'a Isra'elin sultan Misirin duwe puweblo pagenna'anne me' bayu'-bayu'an dayanen. Ēn me' puweblo miya'an Pitom duk Ramses. ¹² Saguwa' pesōng paminasade bangsa Isra'elin, pasōng isab siye magka'ekka. Pasōng isab siye palatag si tibu'ukan lahat miya'an. Hangkan hep tinalew manamal me' bangsa Misirin ¹³ hangkan pinahunitan pe te'ed we' de namba me' bangsa Isra'elin. ¹⁴ Sigpit siye manamal, pinahinang siye me' hinang bohat manamal. Pinagmandahan siye dina'ak maghinang luma'. Pinahinang siye me' bayu'-bayu'an hinang si bulak. Kēmon bayu'-bayu'an pinahinangde si me' bangsa Isra'elin asal bohat te'ed manamal.*

Na, padeheng ne kite bi dahu' tu'u. **Labi tellu hatuṣ tahun ne palabey** kemuwe matey si Yusup. Niya' sultan seddili magantan si lahat Misir, bu sultan inin ga' kata'uhanne atawa ga' ta'essebne kēmon mahāp tahinang si Yusup para si me' a'a Misirin. Pinasigpitan manamal we' sultan inin bangsa Isra'elin bu hinangne siye banyaga'ne. Dina'ak siye maglubag manamal! Kaw tapikil me' a'a Isra'elin we' takeyipat Tuhanin ne me' bakas pananggupne papu'den Nabi Ibrahim we' hinangne siye bangsa basag. Saguwa' ga' du te'ed bakas takeyipat Tuhanin! Iye mato'ohin, nagna' ne tumananne me' bakas pananggupne masaley.

To'o du, **kapangandelan Tuhanin!** Tumananne du janji'nen! Bang niya' sanggup Tuhanin, tumananne du, bisan bang tapikil a'ahin we' lomboy iye! **Tuhanin du maggara'in we' hinangne bangsa ba'ahu bu we' amban bangsa inin paguwa' me' nabihin duk Manimbulin – bu ga' niya' maka'alal gara'ne inin!**

Ta'essebbi ke, tagna' paginta'u Tuhanin gara'nen we' ngahinang iye bangsa ba'ahu, iye pinene'nen, a'a bahi', Nabi Ibrahim duk si Sara. Pag dahatus tahun ne umul Nabi Ibrahimin niya' ne anakne si Ishak. Si Ishak sama si Yakub; duk si Yakub sempukduwe anaknen lella bu siye manjari me' bangsa Isra'elin. Pag pi siye hap lahat Misir, pitumpū' ekkahanden. Saguwa' kuwe'itu, pag palabay me' tellu hatuṣ tahun, banes ne siye manamal, labi ne siye de million! **Bakas tahinang Tuhanin ke me' bakas pananggupne awwalley?** Hinang Tuhanin ke Nabi Ibrahim bangsa ba'ahu bu hadje? Awe', bugtu' du hinangne! Kapangandelan Tuhanin, ga'i du makajari we' ga'i tumananne pina'innen. Pata' iye pinudji salama-lama!

Ellew inin kitete we' sinigpitan me' bangsa Isra'elin we' **sultan Misirin**, bu hinangne siye banyaga'ne. Saguwa' kitete isab we' kahaba' sultanin magmanda si siye duk suleyanne siye kinulungan, nambahi Tuhanin ma'ekka siye duk mabasag siye. Manjari pa'in Kitabin we' astel te'ed sultanin duk da'akne me' a'anen sa inin: *“Kēmon anak lella ba'ahu inanakan dem bangsa Hibranihin subey timananbi dem bohe' Nil.”* (Paglappas 1:22) Ine tapikilbin sabab inin? Sine mangurung pikilan mala'at inin si sultanin? **Nakura' Seyitanin** du! We'ey mabaya' Nakura' Seyitanin nigpitan duk maka'atan me' a'a Isra'elin? Pegge' kata'uhan Seyitanin we' bakas nanggup Tuhanin we' papitune si dunya Manimbulin bu iye mangalekkat me' tubu' Apu' Adamin amban antanan duse duk narka'. Duk kata'uhan Seyitanin we' Mangalekkat iyan dembuwa' **tubu' bangsa Isra'el!** Iye jānnen hangkan sūg-sūgan Seyitanin sultanin minasa me' a'a Isra'elin bu magmula siye, hangkan da'akne we' kēmon anakde lella subey tinimanan dem bohe' Nil.

Saguwa' Tuhanin mas pesōng basag amban Seyitanin bu andang ne iye maggara' we' niya' dembuwa' lella amban bangsa Isra'el subey maluwas siye amban antanan sultan Misirin. Kata'uhanbi ke ēn a'a mabantu inin? Awe' iye nabi Tuhanin, Nabi **Musa**. Na, bahani sa'i-sama Nabi Musahin inēnan si Amram duk Jokebed, pegge': *“bisan maguldin sultanin we' subey pinapatey kēmon me' anak Isra'el lella ba'ahu inanakanin, ga' siye tinalew.”* (Hibrani 11:23; Paglappas 6:20) Si kapitulu duwe dem jūd Paglappas tabatsate sabab Nabi **Musa** duk me' tahun **kadiki'nen**.

Pa'in Kitabin:

(Paglappas 2) ¹ *Masa miya'an niya' lella amban tubu' si Lebi, maganda. (Si Lebi anak si Yakub katellunen.) Pamagandahannen tubu' si Lebi du isab.* ² *Manjari betteng dendehein duk nganak iye lella. Pag kitene we' hāp te'ed nakanakin, tinapukan we' ne dem luma'de tellum bulan.* ³ *Manjari pag ga'i ne katapukan nakanak miya'an, ngeddo' iye tampipi' sigsid bu ilege we' ne amban bukut duk alkitlan. Pag ubus miya'an pinabāk we' ne nakanakin diyalem tempipi'in bu pinagampung we' ne la'i dem kasabetan si higad bohe' Nil.* ⁴ *Niya' saka nakanakin dende-dende nengge patala-tala supaya takitene bang ine ma'umantag si nakanakin.*

⁵ *Manjari inin, anak sultan dendehein pī si bohe' Nil mandi. Lumengngan-lengngan siye si higad bohe'in duk me' dara'akanne dende. Manjari takite we' dayang-dayang miya'an tempipi' dem sabetin. Magtawus dina'ak we' ne ineddo' si dembuwa' dara'akannen.* ⁶ *Pag lukane tempipi'in, takite dayang-dayangin nakanakin. Nāring nakanakin hangkan ma'ase' iye si nakanakin. Pa'inne, “Andū, nakanak bangsa Hibrani hep inin.” (Inēnan Hibrani me' bangsa Isra'elin we' bangsa Misir.)*

⁷ Manjari patapit pī saka nakanakin [si Miriyam ēnnen bu bakas patapuk dem kasabetan] duk missā iye si dayang-dayangin. Pa'inne, “Baya' ke kew bang ku pī ngeddo' dende Hibrani masusu nakanak iyan ka'u?” ⁸ “Awe', pī ne kew,” pa'in dayang-dayangin si iye. Hangkan hap pī ne dende-dendehin duk ineddo' we' ne sa'i nakanakin. ⁹ Pag tekka sa'i nakanakin, pa'in dayang-dayangin si iye, “Bo'ohun nakanak inin hap luma'. Pasusuhun aku duk tangdanante sa' kew.” Manjari bino'o ne we' dendehin nakanakin duk pinasusu we' ne. ¹⁰ Pag nulig ne nakanakin, tinuranan iye we' ne pī si dayang-dayangin duk manjari ne nakanak miya'an anak dayang-dayangin. Inēnan iye we' dayang-dayangin **Musa** (hātinēn, pinaluwas), “pegge', pa'inne, “pinaluwas iye we' ku amban dem bohe'.”

Inin istori sabab panganakan Nabi Musahin. Pikilun bi! Me' nakanak sinduwehin pinapatey bu si Musa pinaketo' we' di sa'inen duk inipat we' sultanin supaya ga' niya' umantag si iye. Kēmon mapalabey pu Nabi Musahin, amban kahandak **Tuhanin** du. Maggara' Tuhanin we' Nabi Musa manimbul me' a'a Isra'elin amban pamanyaga'an siyehin. Lalem te'ed kata'u Tuhanin, mas lalem amban kata'u Seyitanin atawa a'ahin. Kata'uhanbi ke bang intag kasuligan Nabi Musahin pag ga' ne iye pinasusu we' sa'inen? Kasuligannen si astana' sultanin, bu kata'uhanbi du we' iye maniksa' me' a'a Isra'elin! Saguwa' niyat Tuhanin we' gunane Nabi Musa pagtimbul me' a'a Isra'elin amban antanan sultanin. Pene' Tuhanin anak sultanin supaya ipatne Nabi Musa, bu samanēn iye sultan mala'atin. Kata'uhan Tuhanin hep we' luma' sultanin iye mahāpin duk ga' niya' umantag pu Nabi Musa la'i. Kata'uhan Tuhanin isab we' ekka subey aya Nabi Musa duk ekka subey kata'uhanne supaya iye makajari manjari nakura' me' a'a Isra'elin. Pa'in Kitabin: “Kapanolo'an si Musa kēmon pangadji' bangsa Misirin duk bantu iye sabab me' bissānen duk me' hinangannen.” (Hinangan 7:22) Saguwa' masi pe ekka subey ayane.

Pa'in Kitabin:

(Paglappas 2) ¹¹ Manjari, **pag bahi'-bahi' ne si Musa**, dembuwa' ellew lumengngan iye pī nindew me' pagkasine bangsa Hibranihin, ubus bu takitene me' kasigpitanden. Sābune la'i, takitene dembuwa' a'a Misir mapeddi'an a'a Hibrani. ¹² Maglinga-linga si Musa duk pag kitene we' ga' du niya' a'a makakite, pinapatey we' ne a'a Misirin duk tinapukan we' ne bangkeynen dem umus. ¹³ Pag ellew dembuwa'in, balik iye pī. Niya' takitene duwangan bangsa Hibrani magsuntuk. Pa'in si Musa si a'a tege sala'in, “We'ey te kew sa iyan mapeddi'an pagkasinu Hibrani?”

¹⁴ Nambung a'ahin pa'inne, “We' sine kew? Sine mangurungan ka'u kapatut magnakura' duk ngahukum kamihi? We' sōng ku isab

papateynu sa pamapateynu a'a Misir di'ilewin?" Manjari pa'asekan talew si Musa. Pa'inne dem ateyne, "Bugtu' kata'uhan ne bakas hininangu di'ilew miya'an." ¹⁵ Pag takale we' sultan Misirin sabab miya'an, da'akne pinapatey si Musa. Saguwa' lahi si Musa amban sultanin duk harap pi iye si lahat Midiyan.

Manjari, kitete we' tagna' sinuleyan we' Nabi Musa nabangan me' a'a Isra'elin amban di basagne. Saguwa', ga'i mabaya' Tuhanin sa miya'an. Kabaya'an Tuhanin gunane hadja Nabi Musa **pagpaluwas** me' a'a Isra'elin. **Subey kalumuwas bangsa Isra'elin duma'in amban Nabi Musa saguwa' amban Tuhanin.** Bang Nabi Musa dihananne, a'a du hadja iye duk ga' niya' basagne magpaluwas me' a'a Isra'elin amban antanan sultan Misirin. Luwal bang inurungan iye kabasag we' Tuhanin makajari.

Hangkan inakahan kite dem Kitabin we' dem ampatpū' tahun patenna' Nabi Musa si lahat kapaslangan bulak lunglun si lahat Midiyan. Ekka importante pamanolo' Nabi Musa we' Tuhanin la'i si lahat panas duk toho'. Niya' dembuwa' ayat dem Lapal Tuhanin, pa'inne: *"Bang kapangandelan a'ahin si alata' kuwe'ahat, kapangandelan du isab iye si alata' ekka. Damikkiyan isab bang a'ahin ga'i kapangandelan si alata' kuwe'ahat, ga'i du isab iye kapangandelan si alata' ekka."* (Lukas 16:10) Subey dahu' Nabi Musa magpakite we' kapangandelan iye si hinangan ga'i tantu importante, mangkin iye makajari inurungan kapatut maghinang importante kuwe' magnakura' si kēmon bangsa Isra'el. Na, inakahan kite dem Kitab we' Nabi Musa manjari pastul hayep la'i si lahat tala amban Misir. Maganda isab iye la'i duk niya' duwe anakne. Dem ampatpū' tahun kapangandelan Nabi Musa magipat me' bili-bili. Sasang Nabi Musa magipat me' panenan bili-bili meto'anen la'i dem lahat toho' manamal, **tinolo'an Nabi Musa we' Tuhanin** supaya iye ta'u ngipat me' bangsa Isra'elin. Niya' gara' Tuhanin importante para pu Nabi Musa duk me' a'a Isra'elin!

Pa'in Kitabin:

(Paglappas 2) ²³ *Manjari inin, pag tiggel-tiggel matey sultan Misirin. Saguwa' me' bangsa Isra'elin nāring ne pa'in sabab pamanyaga' si siyehin. Magtangis siye makatabang si Tuhan duk umabut pagtangisden pi si Tuhan. ²⁴ Takale Tuhanin pagtāringden, manjari ta'essebne pagjanji'anne duk Ibrahimin duk si Ishakin duk Yakubin, (me' kapapu'an bangsa Isra'elin). ²⁵ Pinayaman we' Tuhanin pagsandal bangsa Isra'elin duk ma'ase' iye si siye.*

Tiggel ne te'ed me' a'a Isra'elin banyaga'. Sigpit siye manamal! Saguwa' ga' siye bakas takeyipat we' Tuhanin. Maggara' Tuhanin maluwas me' a'a Isra'elin amban pamanyaga'an siyehin. Kaw niya' nilew: We'ey maggara'

Tuhanin maluwas me' a'a Isra'elin amban antanan sultan Misirin? Jānnen hatu pegge' pesōng siye hāp amban sinduwehin? Duma'in! A'a dusehan du me' bangsa Isra'elin, sali' du duk me' a'a Misirin, duk sali' du isab duk kēmon a'a. Na, we'ey niya' gara' Tuhanin ispesiyal para si me' a'a Isra'elin? Pegge' kapangandelan iye duk ma'ase'. Batsate balik me' ayat bakas binatsate ensini'in. *“Takale Tuhanin pagtāringden, manjari ta'essebne pagjanji'anne duk Ibrahimin duk si Ishakin duk Yakubin.”*

(Pandogahanun bi we' kapangandelan Tuhanin!) Ubus batsate: *“Pinayaman we' Tuhanin pagsandal bangsa Isra'elin duk ma'ase' iye si siye.”*
(Pandogahanun bi we' ma'ase' Tuhanin!) (Paglappas 2:24,25)

Awe', pegge' kapangandelan Tuhanin duk ma'ase', ta'essebne janji'ne pu Nabi Ibrahimin pag pa'inne si iye,

“Hinangku du me' tubu'nun dembuwa' bangsa hadje. ...ka'urung ledjiki' kew si pagkasinu manusiya'in.....Duk sabab ka'u, iledjiki'an du isab kēmon bangsa dem dunyahin.” (Panagna'an 12:2,3) Bang si pesōngan maglahat me' tubu'nun si lahat seddili. Hininang siye banyaga' la'i si lahat miya'an diyalem ampat hatas tahun duk bininasa te'ed siye. Saguwa', leggaku du lahat mamanyaga' me' tubu'nun. Ubus paluwasku du siye, ekka alata' tabo'ode. (Panagna'an 15:13,14)

Si lesson mapaturulin kitete du we' pabagala' Tuhanin pu Nabi Musa meke'ulali' te'ed duk da'akne iye pī hap Misir supaya paluwasne me' a'a Isra'elin amban pamanyaga'an siyehin, sa bakas pananggupne pu Nabi Ibrahim masa awwalley pe.

Na, hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin.

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin. Ubuste lesson inin duk me' ayat inin amban Kitab Jabur:

“Magsukul ka'am si Tuhan, missā ka'am si iye; akahun bi si me' kabangsa-bangsahanin me' bakas tahinangnen....Ta'essebne janji'nen salama-lama, ta'essebne me' bakas panganda'akannen bisan de ngibu pangkatannen, ta'essebne janji'ne pu Ibrahimin, duk panapane pu si Ishakin.” (Jabur 105:1,8,9)

Wassalam